

Aktivismus a mírové hnutí

2. vlna ženského hnutí

Prostředí počátků ženských aktivit 2. vlny

- Neformální seskupení: at už “consciousness raising” nebo kolem konkrétního problému
- Využívání neformálních sítí (studentské, sousedské)
- Pocit “disidentské” aktivity: na mužském teritoriu, odpor proti zavedenému pořádku -- dáno také atmosférou jiných protiestablishmentových hnutí doby
- Z toho plynul také odpor proti patriarchálním paradigmátům: teorii, formální struktuře, hierarchii

Výhody jiného přístupu

- Vytvoření prostředí pro ženy, ve kterém se cítily příjemně a mohly artikulovat své problémy mimo struktury, které pocitovaly jako utlačovatelské
- Možnost artikulovat problémy v jiném rámci, z jiné perspektivy
- Naznačit možnost různých přístupů vedoucích k řešení stejného problému
- Odkrytí maskulinního rázu struktur, přístupů, uchopení problému
- Znovuobjevování “ženských” hodnot, zvýšení sebevědomí žen

Nevýhody neformálnosti

- Vizte text Joreen (1973)
- Neformální mocenské struktury, “systém hvězd”
- Chybějící odvolací instance, nápravné prostředky
- Nejasné rozdělení pravomocí -- zneefektivňuje práci skupiny
- Nejasný rozhodovací proces: vytváří podmínky k vylučování jedněch a preferování druhých

90. léta 20. století až dosud

- “NGOization” ženského hnutí (Barbara Einhorn)
- Formální organizace sdružené kolem oblastí aktivit: od lobbystické činnosti po lokální podpůrné skupiny nebo vzdělávací skupiny
- Financování z veřejných i soukromých zdrojů
- Ne všechny ženské skupiny jsou nutně feministické
- Mezinárodní až globální dosah

Globalizace ženského hnutí

- Uloha mezinárodních organizací (OSN, UNESCO, World Bank)
- Podpora ženských a feministických aktivit v jiných zemích
- Koncept ženských práv jako součásti lidských práv

Dopad globalizace ženského hnutí

- Politizace žen v zemích druhého a třetího světa
- Zvýšení “projektové gramotnosti” žen 2. a 3. světa
- Zvýšení povědomí o problémech žen 2. a 3. světa v prvním světě
- Některá témata: ženská obřízka, feminizace chudoby

Vliv mezinárodního ženského hnutí na postsocialistické země

- Po roce 1989 jediný zdroj financí na ženské aktivity ze zahraničí (Frauen Anstiftung, OSI)
- Motivace zahraničních dárců: solidarita ženských organizací, obecně demokratizační proces, politický vliv
- Ženské organizace “vyrostly” na zahraničních zdrojích a získaly tak dovednosti potřebné v okamžiku, kdy se otevřely domácí zdroje
- Debaty o potřebnosti feminismu, nastolení tématu do veřejné diskuse

České prostředí

- 1988: Pražské matky, ekologické sdružení, neidentifikovalo se s feminismem
- 1990: Gender Studies Centre, Praha - financováno především z Frauen Anstiftung (dnes Heinrich Boehl Stiftung), ale i z jiných zdrojů; aktivní mezinárodní kontakty v jiných postsocialistických zemích
- Polovina 90. let: kolem 50 ženských organizací, dnes: přes 80. *(pokrač.)*

(pokrač.)

- České ženské organizace soustředěné především na lokální aktivity
- Nevelká vzájemná spolupráce
- Brno: Gender centrum, Nesehnutí (není výlučně ženská organizace), Nora
- Dnes již finance i z domácích veřejných prostředků (souvisí se vstupem do EU)

Vztah ženského hnutí k mírovému hnutí

- Ne vždy jednoznačný, i když dnes je výraznou charakteristikou
- Británie: 1. svět. válka - podpora válečného úsilí, distancování se od pacifismu
- Od 20. let 20. století postupný nárůst podpory mírového hnutí
- 1980-82: Greenham Common - ženy proti nukleárnímu ozbrojování *(pokrač.)*

(pokrač.)

- USA: dvojí snaha - rovný přístup žen do armády (otázka plného občanství), odpor proti válce (akutní zvlášt za války ve Vietnamu)
- Další zapojení ženských organizací do mírových snah: Latinská Amerika (70. léta), sovětská invaze Afganistanu (80. léta), válka na Balkáně (90. léta): aktivity často využívající reprezentací tradičních ženských rolí

Vliv globalizace feminismu na mírové hnutí

- Život žen v zónách válečného konfliktu úplně nevypadne z politických a veřejných debat
- Komunikace proudí obojím směrem: signál ženám ve válečných konfliktech, že jiné ženy o jejich problémech vědí; uvádění problémů žen ve válečných konfliktech do povědomí mezinárodního feminismu
- Vztahování feministických myšlenek a ženské solidarity k probíhajícím válečným konfliktům a politikám vlastních zemí (v současné době: Afganistán, Irák)

České prostředí

- (Rakousko-Uhersko: Bertha von Suttner, spisovatelka, pacifistka, Nobelova cena míru-1905)
- 90. léta 20. stol.: aktivní spolupráce s ženskými organizacemi v bývalé Jugoslávii v době válečného konfliktu
- Současnost: s výjimkou ProFemu se české ženské organizace příliš s mírovém hnutí neangažují (ProFem se pokusil vybudit diskusi kolem českého zapojení do akcí NATO). Gender Studies o.p.s. organizuje besedy a výstavy k problematice žen ve válečných konfliktech (Čečensko).